

prebivajo, vsepovsodi naj se ta den glasijo zahvalne pesmi in srčne molitve: Večni Bog! živi in nam še dolgo ohrani Pija IX. Ne daj Jih v roke Njihovih sovražnikov. Krepi in tolaži Jih v britkostih Njih zapušenosti in jetništva, in daj Jim v plačilo Njih zvestobe še učkati dne končne zmage tvoje sv. cerkve!

Zastran kandidatov duhovskega stanú se je po naznanilu ministra za bogočastje do avstrijskih škofov od dne 22. maja t. l. polajšave nadjati. Prečast škofi so namreč dne 20. marca t. l. že drugokrat prosili, da bi se tudi oni bogoslovci, ki so pred vstopom v semenišče k vojakom bili vzeti, po dokončanih bogoslovskih študijah v mešnike posvetiti smeli, kakor vojaška postava nobenemu drugemu študentu ne brani, izvoliti si stan po svoji želji. Minister pravi, da se sporazumljenje oblastnij, ki imajo v vojaških zadevah odločilno besedo, gledé prošnje preč. škofov sicer še ni moglo doseči, da je pa Nja veličanstvo, presvitli cesar, po najvišjem sklepu od dne 3. maja t. l. si pridržati blagovolilo pravico, da se polajšava privoli posamesnim kandidatom duhovskega stanú, ako so razmere posebnega ozira vredne.

Procesija na Telovo v Celovcu bila je — kakor poroča „Kärnt. Bl.“ — prav lepa ter se je velika množica ljudstva taiste udeležila. Udje raznih društev, med temi tudi katol. političnega in delavskega društva — s svečami v rokah so bili obilno zastopani. Kakor lani ni bilo tudi letos deželnega odbora, srenjskega zastopa, učencev c. k. gimnazije, realke in vadnice; šlo je pa v procesiji mnogo učencev mestne fantovske šole, pa — brez učiteljev! Gotovo so katoliški stariši otrokom rekli v procesijo iti. V „poslanem“ opazuje „katoličan“ v omenjenem listu: „Ako se Nja cesarsko veličanstvo in zastopniki cesarski po deželah in druge oblastnije procesije udeležujejo, ki se tudi „siliti ne morejo k udeležbi cerkvene svečanosti“ (kakor govori postava), bi tudi učitelji na svoji časti ničesar ne zgubili, ko bi se udeležili, posebno ko bi ravnatelji v tem dober izgled dajali.“ — Menda še pridemo tako dalje, da bodo — učenci morali učiteljem lepe izgleds dajati, da bo torej putica modrejša od pute!

Gospodarske stvari.

Poduk o založnicah.

IV.

Zdaj, ko sem svoje misli o glavnih točkah kredita kot podlage vsakega dnarnega zavoda razodel, zdi se mi potrebno, še nektero o znotrajni

uredbi društva spregovoriti. Društveniki v skupščini zbrani odločujejo v vseh zadevah društva; kar sklenejo, to za društvo velja, in proti temu ni v društvenih stvareh nobenega priziva. Ker pa društvo ne more biti vsak dan skupaj, morajo nekteri od društva pooblašeni udje, v njegovem imenu in po njegovi volji društvene posle opravljati. Ta opravila pa so različna. Kdor vodi društvo, ta nije sposoben svoje delo pregledovati, v dnarnih zadevah je pa silno potrebno, da drug drugemu na prste gleda. Ne skladam se toraj s tako uredbo društva, kder ni vodstvo od nad- ali pregledovalstva strogo ločeno. To omenjam zato, ker se nahajajo društva, pri katerih izvoljeni odbor oboje opravlja. Postava od 9. apr. 1873 o gospodarstvenih društvih to dvoje tudi ne loči, ampak terja samo načelništvo (Vorstand) in prepušča nadgledstvo ali opravilno svetovalstvo posebni uredbi društva. Sicer je opravljanje teh dveh organov nekako okorno, vendar pri količkej razširjenem društvu neobhodno potrebno. Društvo ima pri tem več upanja, tudi je nekako bolj samostojno, a udje nadgledstva ali opravilnega svetovalstva po okraju razstrošeni poznajo društvenike in njihove razmere popolnoma, in potem o teh, ko vprašanje nastane, lahko temeljito in iz prepričanja sporočujejo. Organi društva so tedaj: glavni zbor, to je: vsi društveniki v skupščini zbrani, načelništvo in nadzorno svetovalstvo.

Da se osnuje tako društvo, snide se nekoliko možev, ki imajo voljo in namen založnico ustanoviti, sestavijo se društvene pravila po določilih društvene postave od 9. apr. 1873, nabirajo se potem društveniki, ki se potem skličejo v zbor, da se o pravilih posvetujejo in sklep storijo. Gledé števila društvenikov ni nič določenega, potrebno je samo, da se vabilo k glavnemu zboru naznani tudi v tistem časniku, ktere ga si društvo za svoje oznanila misli odločiti. K seji naj se tudi povabi c. k. notar, da to, kar društvo sklene, vradno potrdi, ker se brez tega potrjenja registriranje društva ne dovoli; pri drugih sejah pa, kjer se za registriranje potrebni sklepi ne delajo, ni treba notarja. V tej seji naj se vršijo tudi volitve v razne društvene zastope, za načelništvo, kteremu se tudi naj oblast podeli, da poskrbi registriranje društva. Od nazočih udov mora najmenje nadpolovica ali dve tretjini za potrjenje društvenih pravil glasovati in jih tudi podpisati, kakor je namreč razmera glasujočih zapisana v štatutih: za spremembo ali pa za potrjenje društvenih pravil.

(Konec članka prihodnjič.)

Kmetijske razstave.

Letošnje jeseni bodo na Štajerskem v sledečih krajih kmetijske razstave, pri kterih bodo najlepša goveja živina in drugi kmetijski pridelki

z darili obdarovani. Prva razstava bode v Vildonu, 2. v Hartbergu, 3. v Celju, 4. v Bruku, 5. v Knittelfeldu, 6. v Gornjem Zeiringu, in poslednja v Irđningu. Med temi naše čitatelje po naj bliže zanimiva Celjska, zato o nji bolj na tanko poročamo.

I. Državna darila za govejo živino čiste krvi, domačega plemena in izrejeno v razstavinem okraju.

Za bike 3 darila:

1 darilo za 50 gld., 1 za 40 gld., 1 za 30 gld.

Za krave 3 darila:

1 darilo za 40 gld., 1 za 30 gld., 1 za 20 gld.

Za teleta 3 darila:

1 darilo za 30 gld., 1 za 20 gld., 1 za 10 gld.

II. Darila za govejo živino domačega plemena mešane krvi.

Za bike 4 darila:

1 darilo za 40 gld., 1 za 30 gld., 2 po 20 gld.

Za krave 8 daril:

1 darilo za 30 gld., 3 po 20 gld., 4 po 10 gld.

Za teleta 9 daril:

1 darilo za 20 gld., 3 po 10 gld., 6 po 5 gld.

Vkup za govejo živino 31 daril v znesku od 590 gld. v srebru.

Za obdariljenje so pripuščeni:

1. Biki, ki še nimajo štirih širokih zob, tedaj od 1½ do 2½ leta.

2. Krave s teleti ali pa breje do dopolnega šestega leta.

3. Junčki in juničice do prvega spremljenja zob, tedaj pod 1½ letom.

III. Darila za svinje.

1 darilo za 3 cekine, — 4 darila po 2 cekina, — 9 daril po 1 cekinu v zlatu, in 15 daril po 2 gld. v srebru.

IV. Darila za perutnino.

2 darili po 3 gld., — 2 darili po 2 gld., — 2 darili po 1 gld. v srebru.

V. Darila za panje z bučelami in gibljivim satovjem.

1 darilo za 1 cekin v zlatu, — 2 darili po 3 gld. — 3 darila po 2 gld. v srebru.

VI. Darila za poljske pridelke.

1. Za lanena stebila: 2 darili po 1 cekinu v zlatu, — 3 darili po 3 gld. v srebru.

2. Za sadje in mošt iz sadja in sicer za odbrano namizno sadje, za prodajo v tuje dežele pripravno: 1 darilo za 3 cekine, — 1 darilo za 2 cekina v zlatu in razun teh 1 darilo za 5 gld. — 2 darili po 3 gld. in 4 darila po 1 gld. v srebru.

3. Za grozdje in vino in sicer za najlepše odbrano grozdje: 1 darilo za 3 cekine, —

1 darilo po 2 cekina v zlatu; dalje 2 darili po 5 gld., 2 darili po 3 gld., in 4 darili po 1 gld. v srebru.

VII. Darila za živalske pridelke.

1. Za svilo in svilne mešičke, koke: 1 darilo za 3 cekine, — 1 darilo za 2 cekina in 2 darili po 1 cekinu v zlatu.

2. Za med, strd in vosek: 1 darilo po 3 gld. — 1 darilo po 2 gld. — 2 darili po 1 gld. v srebru.

VIII. Darila za mašine in orodja.

Za mašine in orodje, ki je bilo v razstavinem okraju narejeno: 1 darilo za 15 gld., 1 darilo za 10 gld., in 2 darili po 5 gld.

Vkup 111 daril z 40 cekini v zlatu in 735 gld. v srebru. Vrh tega še 10 srebrnih državnih darilnih svetinj, 6 srebrnih in 6 bronastih družbinskih svetinj in potrebno število pohvalnih diplom ali pisem.

Dan razstave se pozneje naznani.

V pospeh napredovalnemu poduku v kmetijstvu odločilo je ministerstvo poljedelstva za l. 1874 — 400 gld. s tem, da se ta svota porabi v nakupljenje učnih pripomočkov za napredovalni poduk v kmetijstvu. — V ta namen se naj oglašijo okr. šolski sveti, ako je v njih okraju napredovalna kmetijska šola, pri osrednjem odboru kmetijske družbe v Gradcu, da se jim za to pripomoč podeli.

Poročilo o sadje- in vinorejski šoli v Mariboru.

Ravnatelj te šole, g. Göthe, poroča v „Steir. Ldbote.“, kaj da se je od začetka novembra 1873 do začetka maja 1874 na tej deželni šoli zgodilo. Iz tega poročila posnamemo važnejše reči. Dne 16. febr. t. l. bila je druga javna skušnja, pri kateri so bili izprašani 5 rejenci, ki so prvi v 2 letih šolo dokončali, namreč: K. žl. Kottowitz, K. Trumer, Fr. Slemšek, Jak. Purgaj in E. Bradač (vpisan Wradatsch). Trije od teh dobili so že službe, dva morata zadostovati vojaške obveznosti. — Da dobodo izučeni rejenci pri grajščakih lahko „službe“, že verujemo; s tem pa ni čisto nič pomagano malemu posestvu, za katero je šola v prvi vrsti bila namenjena. Stvar bi zaslužila resnega preudarka, ali ni vsa osnova te šole bitstvene preuredbe živo potrebna. Ker je šola blizu mesta, čemu za visoke štipendije rediti mladenče v vstavu? Ko bi se več manjših štipendij napravilo, bi jih lahko več uka se vdeležilo, kar je poglavitno in bi se dalo izpeljati. —

V tretje leto, ki se je počelo s 1. marc. 1874, vstopilo je 9 učencev, dva imata dež. štipendijo, trije od okr. zastopov, namreč iz Maribora, Konjic in Cmureka, eden je ob svojih stroških, eden vnanji in dva praktikanta. Vseh učen-

cev je zdaj 20 v vstavi. Poslopje, ki je poprej služilo v ledenico, spremenilo se je letos v stalne razstavne prostorije za razne orodja in stroje vinorejce, kletarstva in sadjoreje. Tukaj bo tudi ob svojem času sadje in grozdje razstavljeno. Obrtnikom se s tem prilika ponuja, da tukaj obrazce (modele) omenjenega orodja in nja ceno na ogled postavljajo in kupcev najdejo. Ravnatelj vabi sadjo- in vinorejce štajerske, ki imajo zanimivih in vrednostnih orodij omenjene vrste, ter jih lahko pogrešajo, da bi jih šoli za razstavo prepustili.

Obdelovanje raznega zemljišča. Drevesnica se je za $\frac{3}{4}$ orala razširila, da bo naprej vsako leto 10- do 15.000 drevesec oddajati zamogla. Nasadi od leta 1872 so tako čvrsto vzrasli, da se že prihodnjo spomlad visokostebelasta drevesca prodavati zamorejo. — Ravno tako se je sadunosnik z mnogimi žlahtnimi plemeni zasadil in vmes so se jagode najboljših vrst posadile, da se bo dalo tudi iz tega mnogo v denar spraviti. V starem vinogradu nad hišo se je predelalo $\frac{5}{4}$ orala zemlje in zasadilo z žlahtnimi trtami, po plemenu razvrščenimi tako, da je zdaj 600 plemen na poskušnji. Za vinograd predelalo se je $\frac{1}{4}$ orala zemlje. Trsovica se je razširila tako, da se je letošnjo spomlad 600.000 trsov najboljših plemen zasaditi zamoglo. Popraševanja po „ključih“ bilo je že letos toliko, da se je komaj četrtinki naročnikov zadostiti zamoglo.

Novi vinograd v nekdanji grajščinski hosti se je preteklo ugodno zimo za blizo pol-drugi oral razširil; drevje se je posekalo in zemlja s prekopi (rigolenjem) za vinograd pripravila in obsadila. Pod tem vinogradom bivši bazar (Teich) se je izsušil, z zemljo napolnil, z ovsem in s travnim semenom obsejal. Sredi je vodotok, v katerega se tudi voda iz vinograda po žlebovih odteka. —

Na rastlinskem vrtu pri šoli so se letos zraven sočivja na 80 gredah posejale tudi pašne zelišča trave, detelje itd., da učenci kakor obiskalci poglavitniša pična ali pašna zelišča po pravem (seveda nemškem) imenu spoznajo. Po določbi deželnega odbora se je v pospeh sadjoreje že letos zasebnikom, ki so pridni sadjorejci, in šolam v Središči, Radgoni, na Polju, v Muravu in na mariborski železnici mnogo cepičev in divjakov podariti zamoglo.

Slednjič omenja poročevalce, da so učenci na prošnjo nekterih sadjo- in vinorejcev v okolici pogosto šli sadnih dreves na vrte požlahtnovati, obrezovati in cepiti, in da se število obiskovalcev in onih, ki iščejo sveta ali pojasnjenja, čedalje bolj množi ter postaja tako šola v resnici to, kar ima biti, omikalnica kmečkega ljudstva. To je tudi naša pristržna želja, ki bo pa le tačas resnica postala, kadar bo šola s slovenskim

podukem slov. sinovom primerna in po večjem številu manjših štipendij tudi ubožnim pristopna.

Dopisi.

Iz Dunaja. — V finančnih krogih se lahko opazuje nekaj nemir, ker baje državni dohodki letos od meseca do meseca za lanskimi zaostajajo. Vse tolažbe in pomirljive besede, katere je ministerstvo radi slabih nasledkov boršnega poloma radovednemu, pa žali Bože v gospodarstvenih razmerah nekaj slabo podučnemu drž. zboru v pretekli dobi dajalo, kažejo se že v prvi polovici leta deloma neresnične. V dejanji je neki stanje precej drugače, kakor se je takrat stavilo na papirju; v resnici kaže se vpliv poloma ves drugačen, kakor ga je minister financ takrat popisoval. Gotovo je, da drž. posojilnice, ali bolje — hranilnice državne podpore niso svojega namena dosegle, ter zaželeno pomoči niso prinesle. —

Sicer so se v letošnjem proračunu dohodki nekoliko nižje postavili, pa vendar se to ni zgodilo primerno našemu slabemu stanju. Lanski dohodki znašali so 393,677.697 gld.; letos bi se moralo shajati s 383,298.975 gld. Kar se tiče dohodkov, ne bodo se lahko dopolniti dali. Silni „krach“ na borzi, huda vremena, povodnje, mraz in toča bodo letos državi več škodovali, kakor za 10 milijonov, za ktere se je številka v proračunu letos zmanjšala. —

Ljudstvo že dolgo zdihuje pod velikim bremenom davkov, katere mora deloma državi, deloma deželi, vrh tega še v okrajno in srenjsko kaso plačevati; drž. poslanci se pa vendar nočejo še brigati za gmotno stanje svojih volilcev. Tu pa tam, posebno na zgornjem Štajerskem sklicujejo sicer svoje volilce, ter jim račun polagajo o svojem delovanju. Pa kakošen je ta račun?! — S puhlimi, praznimi besedami o političnem stanju države in s svojo pogubno liberalno politiko si bočejo pridobiti in ohraniti zaupanje in spoštovanje volilcev. Kako pa ljudstvu stanje polajšati, previsoke dače znižati, o takih prasanjih liberalna svojat že od nekdanj najrajši — molči! Treba je, da začenja vlada stroške zniževati in da neha stvarjati naprave in urade, ki so nepotrebni in druga nič nego „molzne krave“ za odliko ultraliberalnih postopačev, ki se poštenega dela bojijo in ogibljejo.

Iz Ljutomera dne 15. junija. Dne 10. junija so mil. knez in škof delili tukaj zakrament svete birmе 829 tim otrokom. Že na predvečer so se semkaj pripeljali. Slovesen sprejem je povzdignil željni prihod milostljivega škofa. Razve mnogobrojno zbranih duhovnikov sprejeli so na odločenem mestu višega pastirja tudi gg. c. kr. glavar, — ki je pred kratkim nastopil svoje častno mesto in že v tem času se svojim pra-